

DEL CAMP

ELS CONREUS

En nostre article anterior (1) tractarem de demostrar què, en nostre Camp, deuen els agricultors fer tota mena d'esforços per a aprofitar al màxim la no molt abundosa aigua de pluja, que, degut al règim pluviomètric a que estem sotsmesos, demés de no traspasar, per terme mig, els 500 mil·límetres anyals, es distribueix amb molta irregularitat.

Indicavem, també, els dos camins a seguir per a realitzar amb èxit aquest aprofitament de les pluges. D'aquests dos camins, un d'ells, el de disminuir la transpiració vegetal, pot aconduir a bons resultats. En efecte, els vegetals absorbeixen, per mitjà de les arrels, les substàncies minerals u orgàniques disoltes en l'aigua del terreny. Com més diluïdes estiguin aquestes substàncies nutritives, major serà la quantitat de dissolució que les plantes tindran d'absorbir per a alimentar-se i, per tant, major la quantitat d'aigua que entrarà en els vegetals i que deurà eliminar-se per transpiració. Si en el terreny abunden les substàncies nutritives, o bé, si és pobre, fertilizant-lo per mitjà d'adobs, obtindrem dissolucions més concentrades i les plantes no tindran necessitat d'absorbir tanta quantitat d'aigua per a desenrotllar-se. Emprant adobs, disminuïrem el consum d'aigua per quilo de matèria seca vegetal formada; més hem de tenir en compte que les plantes en vegetar en un terreny més fèrtil adquiriran més vigor i major desenrotll i el consum total d'aigua potser sia més gran, encara que

per quilo resulti menor. Es a dir, que no es tracta precisament de fer un estalvi d'aigua, sinó d'obtenir la major quantitat de productes possible, amb el mínim d'aquesta.

Molt més important és, per a aconseguir bones collites en terrenys de secà, evitar les pèrdues d'aigua per corrents superficials, per manca d'infiltració, o per evaporació de la que està enmagatzemada en el terreny. Els nostres pagesos saben perfectament que les pluges comprimeixen les terres, i així procuren, després de ploure, llaurar-les per a evitar que s'assequin, s'encrostin i s'endureixin, ço que dificultaria noves infiltracions d'aigua d'altres possibles pluges. L'intenció és bona, el problema en el que es refereix a les pèrdues per corrents superficials, per dificultat d'infiltració, està unànimament ben comprés; el que falla en aquest cas són els mitjans emprats per a portar a terme tan oportuna i convenient operació agrícola. L'arada romana més o menys perfeccionada, i l'anomenada arada francesa són les màquines avui emprades.

Sols amb això, ja és pot comprendre que l'operació d'esponjar la terra després d'una pluja, per a que el terreny conservi receptivitat per a una altra, es realitza amb lentitud tan extremada, i amb despeses tan crescudes que, quasi sempre, sols petites parcelles de terreny són les que es llauen, en cada finca, després de cada pluja.

Molta aigua perden els nostres agricultors deixant-la correr per la superfície; de

(1) Vegis el núm. 88 d'aquesta REVISTA.

les terres llurs; però, aquesta aigua com la *veuen*, fan tot el que poden per a evitar que surti de les finques. Molta més en perden per evaporació, sense que la majoria se'n adonguin, car hem trobat molts pocs agricultors que tinguin un clar concepte del que signifiquen, en quantitat, aquestes pèrdues, ni un coneixement perfecte del mecanisme per mitjà del qual es produeixen. Podem aduir per a provar aquesta afirmació què, essent tan extens el nostre Camp, estant tan intensament cultivat, són molt pocs els aparells anomenats *cultivadors*, indicats per als conreus superficials, que es troben en poder de la nostra pagesia.

No hem d'oblidar que és molt conegut, entre la gent del Camp, l'aforisme: *una cavó val per una regó*; però, d'aquest aforisme poques vegades se'n fa aplicació al cultiu extensiu de vinyes i oliveres, per manca de generalització a les llaurades. És lògic que la manca d'ensenyaments agrícols, especialment per mitjà d'una càtedra ambulant d'agricultura, no hagi permès a la major part de pagesos comprendre com, per capilaritat, l'aigua de les capes profundes del sol i del subsol puja fins a la superfície, on s'evapora, i com aquest fenomen, clau de moltes collites, pot en bona part evitar-se tenint sempre remoguda la capa superficial del terreny, ço que es consegueix emprant oportunament els *cultivadors*, que realitzen amb molta economia i rapidesa els conreus superficials. Tenim la seguretat que si en els pobles del Camp on radica nostra pagesia, en els Sindicats Agrícols o allí on fós necessari, es realitzés l'enginyosa experiència executada per M. Schlœsing en l'Institut Agronòmic de París, altres serien les precaucions que els agricultors adoptarien per a evitar l'evaporació. Aquesta experiència consisteix en col·locar damunt un terrós de sucre, posat de cantell, la major quantitat possible de sucre molt en pols (1), i, després, submergir

un poquet el terrós, per la part inferior, en un líquid (el cafè serveix molt bé per a aquesta experiència, per ésser col·lorejat) per a que es *vegi* com el líquid ascendeix ràpidament per la massa porosa i endurida del terrós, i com es ralenteix i cessa l'ascensió en arribar al sucre pulveritzat, quedant, si l'experiment s'executa bé, la part superficial d'aquest sucre sense mullar. Aquest senzill experiment faria *veure* a nostres pagesos l'eficàcia de mantenir la capa superficial del terreny ben remoguda, que actuaria de capa protectora, impedit l'ascensió de l'aigua fins a la superfície i la consegüent pèrdua per evaporació.

Tenim la seguretat que quan aquestes elementals nocions siguin ben conegudes i compreses pels agricultors, veurem emprar, a centenars, els *cultivadors* en nostra comarca.

Els conreus superficials, repetits amb freqüència, tenen demés l'aventatge de destruir les plantes espontànies que invadeixen els camps i que contribueixen a fer més grans les pèrdues d'aigua per evaporació, demés dels perjudicis varis que causen, segons les espècies, però que, quan menys, durant el període actiu de la vegetació, dificulten l'alimentació de les plantes cultivades, per absorbir simultàniament i amb perjudici per a aquestes, les substàncies nutritives que les terres contenen.

Creiem que, de dia en dia, hem de veure com els agricultors presten més atenció als conreus superficials, emprant aparells i seguint mètodes ja vells en altres països, que en nostre Camp conduiran a la supressió de l'arada romana que, durant tants segles, ha prestat tan immensos serveis a la agricultura.

D'altres aspectes dels conreus tindriem de parlar, més preferim deixar-ho per a quan tractem dels principals cultius del Camp, si és què, encara, aquestes notes són benevolament rebudes.

JOSEP CAIXÉS GILABERT

(1) Aquest sucre en pols, pot obtenir-se del mateix terrós rasant-lo un poc, amb un instrument qualsevol.